

BAL ORMANLARI İŞLETİLMESİ VE YÖNETİLMESİ TEBLİĞİ
BÖLÜM 1
GAYE KAPSAM DAYANAK VE TANIMLAR

1.1. Gaye

Bu Tebliğin amacı; Genel Müdürlüğümüzce yapılacak ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı, üretim, bakım gibi çalışmalarda; arıcılığa uygun vejetasyonun korunması, geliştirilmesi, fonksiyonel ormancılık anlayışıyla tesis edilecek bal ormanlarının kuruluşu ve yönetilmesi ile bal ormanları ve ormanlık alanlarda sabit/gezginci arıcıların konaklamasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

1.2. Kapsam

Bu Tebliğ, Devlet ormanlarında doğal olarak yetişmiş, ekim/dikim yoluyla tesisi planlanan veya tesis edilen bal ormanlarında arıcılığa ilişkin konuları kapsar.

1.3. Dayanak

Bu Tebliğ, 08/09/1956 tarihli ve 9402 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6831 sayılı Orman Kanununun 6. ve 58. Maddelerine, 04.07.2011 tarih ve 27984 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 645 karar sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 2. Maddesi’nin a bendine ve 30. Maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

1.4. Tanımlar

Bu Tebliğde geçen;

AKS: Arıcılık Kayıt Sistemi

Arı ürünleri: Arıcılık çalışmaları sonunda üretilen bal, polen, balmumu, propolis, arı sütü ve arı zehirini,

Arıcı kimlik kartı: Merkez birlikleri tarafından üyelerine verilen arıcının bilgilerini içeren belgeyi,

Arıcı: Arıcılık işlerini meslek edinen ve geçimlerini kısmen veya tamamen bu yoldan sağlayanları

Arıcılık Kayıt Sistemi (AKS): Plakalandırılmış kovanlara ait bilgilerin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı, izlendiği, raporlandığı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından oluşturulan kayıt sistemini,

Arıcılık: Arıyı canlı materyal olarak kullanarak, arı ve arı ürünleri üzerinde fiilen yapılan çalışmaları,

Arılık: Arılı kovan ve ekipmanların bulunduğu açık ya da kapalı tesis ve alanları,

Bakanlık: Orman ve Su İşleri Bakanlığını,

Bal Ormanı: Arıcılığın desteklenmesi gayesiyle ağaçlandırma, erozyon kontrolü, rehabilitasyon ve diğer ormanlık alanlarda ekolojije uygun ballı bitkilerin ekimi ve/veya dikimi yoluyla oluşturulan veya hiçbir müdahale yapılmadan doğal yayılış alanları içerisinde belirlenerek, arıcıların konaklamasına imkan sağlayan ormanlık alanları,

Birlik: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu çerçevesinde faaliyet gösteren arıcı örgütlerini,

Bölge Müdürlüğü: Orman Bölge Müdürlüğünü/ Orman Bölge Müdürünü,

Daire Başkanlığı : Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Daire Başkanlığını,
Genel Müdürlük : Orman Genel Müdürlüğünü,
Gezginci arıcı: Ülkemizin değişik coğrafyalarındaki bitkilerin salgı/çiçeklenme döneminden faydalanmak amacıyla bölgeden bölgeye kolonilerini gezdiren ve konaklatan arıcıyı,
GTHB: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
İşletme Müdürlüğü : Orman İşletme Müdürlüğünü,
İşletme Şefliği : Orman İşletme Şefliğini,
İzole Bölge: Yarıçapı en az 15 km olan yalnızca saf ırk, ekotip veya üretilecek hibritin baba hattını oluşturan kolonilerin bulunduğu bölgeyi
Karayolu: Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanları,
Koloni: Ana arısı bulunan ve sayıları mevsimlere göre değişen işçi ve erkek arılardan oluşan arı ailesini,
Konaklama Kapasitesi: Bir bölgede flora ve ekolojik şartlar dikkate alınarak, mevcut kolonilerin verimini düşürmeden, birim alanda bulundurulabilecek arılı kovan miktarını,
Kovan: Taşınabilir arı ailesi barınağını,
Köy/Mahalle Yolu: Köyleri, kasabaları ve daha küçük yerleşim birimlerini birbirlerine bağlayan, kentlerarası karayollarının gerektirdiği nitelikleri ve ölçünleri taşıması gerekli olmayan daha dar yolları,
OGM: Orman Genel Müdürlüğü
ORBİS Arıcılık Modülü: OGM'nin Orman Bilgi Sistemini arıcıların konaklama ve diğer faaliyetleri için kullanacağı modülü,
ORBİS: Orman Bilgi Sistemini
Orman Alanlarında Konaklama İzin Raporu: Orman alanlarında konaklamak için Orman İdaresi tarafından verilen izin belgesini,
Orman İdaresi: Arıcıların arı konaklama işleri için başvuru yapabileceği Orman Bölge Müdürlüğü, Orman İşletme Müdürlüğü, İşletme şefliğini
Orman Yolu: Ormanların işletmeye açılmasına hizmet eden, lastik tekerlekli araçların bütün yıl nakliyat yapmasına yönelik, orman içi ile orman dışı bağlantıyı sağlayan tek şeritli yolları,
Polinasyon: Çiçekli bitkilerde tozlaşmanın bal arıları tarafından gerçekleştirilmesini,
Sabit arıcı: Kolonilerini tüm yıl boyunca Arıcılık Kayıt Sisteminde İşletme Tanımlama Numarası ile kayıtlı olduğu yerde bulunduran arıcıyı,
Stabilize Yol: İnsanların ve her türden tekerlekli araçların ulaşım amacıyla kullandığı bir yol yapı biçimini,
Taahhütname: Arıcıların orman sahalarına ve her türlü ekosisteme zarar vermeyeceklerine dair imzaladığı belgeyi,
TAB: Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliğini ifade eder.

BÖLÜM 2

BAL ORMANLARI VE ARICILIK UYGULAMALARI

2.1. Genel Hükümler ve İlkeler

Gerek bal ormanlarında gerekse Genel Müdürlüğümüz sorumluluk alanında bulunan orman ve orman rejimine giren alanlarda;

- a) Her türlü faaliyet doğal ekosisteme uygun olarak yapılır.
- b) Gerekli hallerde orman amenajman plânları ve ilgili mevzuatta belirtilen her türlü ormancılık çalışmaları yapılır.

- c) Yapılacak ormancılık faaliyetlerinde; arıcılığa uygun vejetasyonun korunması ve geliştirilmesi ilkeleri dikkate alınır.
ç) İdarece belirlenen maksat dışında herhangi bir faydalanmaya müsaade edilmez.

2.2. Kriterler

2.2.1. Bal Ormanı Olarak Belirlenecek Alanlarda Uyulması Gereken Kriterler

- a) Bal ormanı tanımına uygun saha olması,
b) Orman rejimi içerisinde olması veya bu amaçla tahsis edilmesi,
c) Bölgede bal ormanı talebinin veya ihtiyacının olması,
ç) Bal ormanlarının yerinin tespitinde arıcı birlik temsilcilerinin görüşlerinin alınarak, arıcılığın yoğun olduğu bölgeler ile talebin fazla olduğu yerlerin seçilmesi,
d) Arıcılık açısından önemli bitki türleri ile salgı balı üretim potansiyeli bulunan alanların bal ormanı kurulması amacıyla arıcı birlikleri ve diğer kişi veya kurumlar tarafından teklif edilmesi,
e) Yakınında sürekli olarak temiz su sağlayan bir kaynak bulunması
f) Arıcılığın yoğun olduğu bölgeler ile talebin fazla olduğu yerlerin seçilmesi.
g) Bal ormanlarının kurulmasında öncelikli gaye bal üretimi ve bu sayede arıcılara ve yöre halkına gelir oluşturması,
h) Bal ormanı oluşturulacak yer seçilirken, arıcılık için elverişli olan salgı, nektar ve polenli bitkilerin yoğun olduğu alanlara öncelik verilmesi,
ı) Yerleşim yerlerinden uzakta, insan ve hayvan hareketlerinden uzakta olması,
i) En az rüzgar tutan yer olması,
j) Kara yollarından, ilaçlama yapılan tarım arazilerinden ve maden sahalarından uzakta olması kriterleri aranır.

2.2.2. Bal Ormanı Kurulamayacak Alanlar

- a) Gen koruma ormanlarında,
b) Tohum meşcerelerinde,
c) Tohum bahçelerinde,
ç) Rekreasyon alanları, eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabileceği lokanta, gazino, kahvehane, çay bahçesi, büfe, otopark gibi kullanımlar ile, tenis, yüzme, mini golf, otokros gibi her tür sportif faaliyetlerin yer alabileceği alanlarda,
d) Mesire yerlerinde,
e) Döl dene alanlarında,
f) Klon parklarında Bal ormanları kurulamaz ve bu alanlar bal ormanı sınırları içerisinde yer alamaz.

BÖLÜM 3

BAL ORMANLARINDA PROJELENDİRME, KURULUŞ, UYGULAMA DENETİM VE İPTAL

3.1. Bal Ormanı Projelerinin Hazırlanması

Bal ormanı projeleri aşağıda yer alan arazi ve büro çalışmaları yoluyla Orman İdaresince yapılır veya Serbest Ormancılık bürolarına/Serbest Orman Mühendislerine mühendislerine yaptırılır. Bal ormanı sahalarında arıcılık açısından önemli olan odun dışı orman ürünü üretimi yapılmayacaktır.

3.1.1. Arazi Çalışması

- a) Sahanın Sınırlarının Çizilmesi: Uygulama yapılacak sahanın sınırları arazide tespit edilir ve sahada yer alan belirgin noktalar projede belirtilerek, saha sınırları haritasında gösterilir. Ayrıca sahaya ait koordinat listesi ile sahanın farklı yönlerinden çekilmiş, güncel genel görünüş fotoğrafları da projeye eklenir.
- b) Topoğrafik Yapı ve Erozyon Durumu: Sahanın rakımı, eğimi, bakışı ve erozyon durumuna ilişkin bilgiler projede yer alır.
- c) Proje Sahasının Şimdiki Durumu: Proje sahasının aktüel durumu arazide tespit edilip projesinde belirtilir.
- ç) Toprak Yapısının Belirlenmesi: Uygulama sahasında ağaçlandırma veya bitkilendirme çalışması yapılacak ise, sahada toprak profilleri açılarak toprak örnekleri alınır ve analizi laboratuvarında yapılır veya yaptırılır.
- d) Sahanın Mevcut Bitki Örtüsü: Sahada bulunan mevcut bitki örtüsü ve bu bitkilerin sahayı kaplama oranları tespit edilir, elde edilen veriler ile mevcut türlere ait fotoğraflar projeye eklenir.
- e) Çiçeklenme Takvimi: Bitkilerin çiçeklenme zamanlarını gösteren çiçeklenme takvimi mevcut ve ekilecek/dikilecek türlere göre oluşturularak, projesine eklenir.
- f) Saha Çevresinde Zararlı Baskısı ve Sosyal Baskı: Bal ormanı sahasında biyotik ve abiyotik zararlılar ile sosyal baskı olup olmadığına dair bilgiler projede yer alır.
- g) Bal ormanları amenajman planları dikkate alınarak oluşturulur. Kuruluşu gerçekleştirilmiş bal ormanları Amenajman Planlarına entegre edilmek üzere Orman İdaresi ve Planlama Dairesine gönderilir.
- h) Ağaçlandırma ve Alt Flora Çalışmasının Planlanması: Bal ormanı oluşturulacak alanda ağaçlandırma/bitkilendirme çalışmaları planlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır;
- aa) Flora ve vejetasyon çalışması yapılacak, arıcılık için elverişli nektar ve polenli bitki yoğunluğu belirlenecek, mevcut durum tespit edildikten sonra ne kadar ekim/dikim ihtiyacı olduğu tespit edilir.
- bb) Hazırlanacak projelerde tür zenginliği yeterli olan ormanlarda herhangi bir işlem yapılmayacaktır. Ancak, yıl içerisinde nektar akımı dönemini uzatmak amacıyla yörenin orijinine uygun ilave ballı bitki plantasyonları uygulanabilir.
- cc) Ağaçlandırma/bitkilendirme çalışmalarında ekim/dikim aralık ve mesafeleri yetişme ortamı şartları ile türün özellikleri dikkate alınarak yapılır.
- çç) Çalışmaların yapılacağı alanlarda; bölgede var olan ve doğal olarak yetişen bitki türleri tercih edilecek, bölgenin iklim ve coğrafik özelliklerine uyum sağlaması dikkate alınacaktır. Bununla birlikte bitkinin sadece kendi uyumu değil dikileceği alandaki diğer bitkilerle ilişkisi de değerlendirilecek ve doğal denge gözetilir.
- dd) Kullanılacak ağaç türlerinde mutlaka toprak derinliği ile ağaçların su ve ekolojik istekleri gözönüne alınacaktır. Bu nedenle bitkilendirme çalışmalarında kullanılacak türler yörenin doğal vejetasyonunun incelenmesi ile belirlenmeli, sahanın toprak analizi de mutlaka yapılmalıdır.
- ee) Ağaçlandırma ve bitkilendirme çalışmalarında makineli toprak işleme, sık olan toprağın taşınması ve bu toprağı tutan biyolojik çeşitliliğin yok olmasına yol açabileceğinden, çalışmalarda makineli çalışmaya yer verilmemesine dikkat edilir.
- ff) Yörenin çiçeklenme periyodunun iyi takip edilerek, proje sahasında arka arkaya çiçek açabilen ağaç ve orman altı bitki örtüsünün bir arada bulundurulması sağlanır.
- gg) Bal ormanı tesisi yapılırken, ağaçlandırılacak bölgelerde teras yapımı yerine ocak dikimi tercih edilmelidir. Ağaçlandırma çalışmalarında alt vejetasyonda otsu türler mutlaka muhafaza edilmelidir.

hh) Özellikle Orman örtüsünün baskın olmadığı alanlarda orman altı tabakayı zenginleştirmek için kekik, arı otu (fazelya), korunga, üçgül, fiğ, püren, ada çayı, karabaş, nane, biberiye gibi nektar verimi yüksek ve bölgeye uyumlu bitkilerin ekimine öncelik verilmelidir.

ıı) Bal Ormanlarında kara kovanların konulabilmesi için yeterli sayıda yaşlı ve dikili kuru ağaçlar bırakılmalıdır.

ı) Arılık Yeri ve Kovan Kapasitesinin Belirlenmesi;

aa) Bal ormanının arılık yeri/yerleri ve kovan kapasitesi tespit edilerek bal ormanı projesinde belirtilir. Konuşlandırılması planlanan arılıklar haritada gösterilir.

bb) Arı konaklama noktaları arasındaki mesafeler, arıların faydalanma (bal toplama) kapasitelerine göre belirlenir.

cc) İlan edilmiş bal ormanlarının kovan kapasitesi ve arılıkların yeri İşletme Şefinin koordinesinde GTHB ve Arıcılar Birliğinden yazılı veya sözlü görüşü alınarak belirlenir.

i) Arıların Su İhtiyacı: Arıların faydalanabileceği mevcut veya tesis edilecek su kaynağını/kaynaklarını (çeşme, dere, gölet, göl, baraj, havuz, vs.) gösteren harita projeye eklenecektir. Su kaynaklarının bal ormanına olan mesafesi projenin metin kısmında ve haritasında belirtilir.

j) Arılıklar İçin Ulaşım Yolları: Sahaya ulaşımında kullanılabilecek mevcut yollar ile gerek bal ormanlarına ulaşım için, gerekse de bal ormanı içerisinde arılıklara ulaşımın kolaylaştırılması maksadı ile tesis edilecek yollar (stabilize, patika vs.) projesinde belirtilir. Mevcut ve tesis edilecek yolları gösteren harita projeye eklenir.

k) Arılık/Arı Konaklama Cepleri: Bal ormanlarında kovanların konabilmesi için yol kenarlarında uygun yerlere cepler yapılabilir.

l) Koruma İşleri: Bal ormanı sahasına ilişkin koruma yöntemi hakkında ayrıntılı bilgi projede yer alacaktır. Sahanın bekçi ile mi, köy tüzel kişiliği ile mi, yoksa ihata şeklinde mi korunduğu projede belirtilir.

m) Bal ormanı kurulacak sahalardan havza bütünlüğü içerisinde yer almasına özen gösterilmelidir.

3.1.2.Büro Çalışması

a) Arılar, Dünya’da ve Türkiye’de arıcılık, ve arı-orman ilişkisi ile Projenin gayesi ve kapsamı hakkında bilgiler projede yer alır.

b) Proje Sahası Hakkında Genel Bilgiler: Bal ormanı olarak planlanacak sahanın bulunduğu il, ilçe, köy/mahalle, mevki, ile Bölge Müdürlüğü, İşletme Müdürlüğü, İşletme Şefliği hakkında bilgi projede yer alır.

c) Proje Sahasının Amenajman Planına Göre Durumu: Proje sahasının amenajman planı verilerini gösteren cetvel projeye eklenecektir. Cetvelde; İşletme Şefliği, İşletme Sınıfı, Bölme No, Meşcere Tipi ve Alanına (ha) ait veriler yer alır.

ç) İklim: Bal ormanları tesis edilirken bölgenin iklim verilerinden (rüzgar, sıcaklık, yağış) faydalanılır. Meteorolojik iklim verileri uzun yıllar ortalamasına göre iklim verileri çizelgesi eklenmelidir.

d) Dikim Zamanı/Aralığı/AralıkXMesafesi: Sahaya dikilecek fidanların dikim zamanı, dikim tekniği ve fidan aralıkXmesafeleri ile dikilecek fidan adedi hakkında ayrıntılı bilgi projesinde yer alır.

e) Yatırım Giderleri

aa) Mevcut İmkanlar: Sahada mevcut bulunan su kaynakları, yollar, yapılar hakkında ayrıntılı bilgi verilir.

bb) İhtiyaçlar ve Yatırım Giderleri: Sahanın ihtiyacı olan su kaynağı, yollar ve yapılar ile ağaçlandırma, bakım, koruma ve tanıtım levhası giderlerini gösteren “Yatırım Giderleri Cetveli” projede yer alır.

cc) Projeden Beklenen Faydalar ve Katma Değer: Sahada kaç adet arılık konuşlandırılacağı, her bir arılıkta ne kadar kovan bulunacağı, her bir kovandan kaç kilogram bal elde edileceği tahmini olarak hesaplanarak projede belirtilir.

3.1.2. Bal Ormanı Projelerinin Onaylanması

Bal ormanı kriterlerine uygun sahalarda yapılan arazi ve büro çalışmaları neticesinde düzenlenen bal ormanı projelerinin, onaylanmasında ve elektronik veri sistemine kaydedilmesinde aşağıdaki süreç takip edilir;

- a) Bal ormanı kurulacak alan; Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı sahasında ise, Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefi, Silvikültür Dairesi Başkanlığı sahasında ise Orman İşletme Şefi ile Orman İşletme Müdür Yardımcısı ile Etüt Proje Mühendisi “Düzenleyenler” kısmında yer alır.
- b) Orman İşletme Müdürü’nün projeyi uygun görmesine müteakip, proje Bölge Müdürlüğü’ne gönderilir.
- c) Proje, Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı sahası için ise, Ağaçlandırma Şube Müdürü, Silvikültür Dairesi Başkanlığı sahası için ise Silvikültür Şube Müdürü ile Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Şube Müdürü ve Etüt Proje Baş Mühendisi tarafından tetkik edilerek uygun görülmesi halinde imzalanıp Bölge Müdürü’ne sunulur.
- ç) Bölge Müdürü’nün projeyi onayına müteakip, proje Daire Başkanlığına gönderilir.

3.1.3. Bal Ormanlarının Kurulması

Bal Ormanlarının kurulmasına ait iş ve işlemler bal ormanı projesine uygun olarak Bölge Müdürlüklerince yapılır veya yaptırılır.

3.1.4. Denetim

3.1.4.1. Bal Ormanlarının Denetimi

Bölge Müdürlükleri tarafından kurulacak Komisyon marifetiyle, bal ormanlarının kuruluşunda, projesinde belirtilen iş ve işlemlerin yerine getirilip getirilmediği, projede belirtilen faydayı sağlayıp sağlamadığı incelenerek tutanakta belirtilir.

3.1.4.2. Ormanlarda Arıcıların Denetimi

Arıcıların konaklamasına izin verilen sahalarda denetim, söz konusu sahadan sorumlu İşletme Şefi veya serbest orman mühendisi tarafından yapılır. Arıların konaklamasına izin verilen sahanın amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı, usulsüz faydalanılıp faydalanılmadığı hususunda gerekli incelemeler İlgili İşletme Şefi veya Serbest Orman Mühendisi tarafından yapılarak bu konudaki tespitleri bir tutanağa bağlanır. Arıların konaklatılması dışında, sahayı başka amaçlar için kullananlar hakkında gerekli işlemler Orman İdaresince yapılır. Denetimsiz ve izinsiz arı konaklatanlar hakkında idari ceza uygulanır ve bu kişiler GTHB ve TAB’ ne bildirilir.

3.1.5. Bal Ormanlarının Revizesi

Gerekli hallerde Orman Bölge Müdürlüğü, Gerekçe Raporunda belirtmek koşuluyla bal ormanlarının alanını daraltır, genişletir veya sınır değişikliği yapabilir.

3.1.5. Bal Ormanlarının İptali

Orman Bölge Müdürlükleri gerekli gördüğü bal ormanlarının kuruluşunu iptal eder ve Daire Başkanlığına bildirir.

BÖLÜM 4

BAL ORMANLARINDAN VE DİĞER ORMANLIK ALANLARDAN FAYDALANMA

4.1.Faydalanma

Gerek bal ormanlarından gerekse Genel Müdürlüğümüzün sorumluluk alanında bulunan ormanlık alanlardan arıcıların faydalanması aşağıda belirtilen hususlar kapsamında olmalıdır;

a) Bal Ormanının taşıma kapasitesi (kovan kapasitesi) belirlenmeden herhangi bir faaliyete müsaade edilmez. Alanın taşıma kapasitesi bitki tür ve yoğunluğuna göre belirlenir.

b) Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Arıcılık Kayıt Sistemine (AKS) kayıtlı olan ve gerekli belgelere sahip olan arıcılar ormanlardan faydalanabilir.

c) Ormanlara konulacak kovanlar için, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB) ve Arıcı Birlikleri'nce belirlenen belgeleri, ormandan faydalanacak arıcının ilgili İşletme Müdürlüğüne/İşletme Şefliğine ibraz etmesi gerekmektedir.

ç) Devlet ormanlarına ve orman sayılan alanlara konulan arı kovanları için; sahiplerinden ormanlara zarar verilmeyeceğine, İdarenin şartlarına uyulacağına dair taahhütname alınır (EK-2).

d) Bal ormanları rekreasyon ve piknik amaçlı kullanırlmaz.

e) Bal Ormanlarından faydalanacak arıcıların sahip olmaları gereken belgelerine dayanılarak konaklama faaliyetine müsaade edilir.

f) Bal ormanlarından faydalanan arıcıların, arı konaklamaları esnasında hijyen açısından seyyar tuvalet ve özellikle de yangına karşı da tedbir amaçlı olmak üzere metal çöp kutusu kullanmaları zorunludur.

g) Hasat dönemi sonunda ormanlarda bulunan kolonilerden elde edilen bal miktarı ile balmumu, polen, arı zehri, arı sütü, propolis, arı ekmeği ve apılarnil gibi diğer arı ürünleri üretim miktarı her yıl Kasım ayı sonuna kadar ilgili arıcı tarafından ORBİS Veri Tabanına girilir.

h) Bal ormanlarının bulunduğu alanlar OGM web tabanlı ORBİS üzerinde gösterilir.

i) Konaklayan arıcı tarafından arıcının iletişim bilgilerinin bulunduğu tanıtıcı levha bal ormanı girişine ve arılığa görülebilir şekilde yerleştirilmelidir.

i) Organik bal üretimi yapmak isteyen arıcılar, kendileri için uygun bal ormanı sahaları talep edebilirler. Talep edilen saha İdarece etüt edilip uygun görüldüğü takdirde İdarece Bal Ormanı tesisi yapılır.

BÖLÜM 5

BASRALI ALANLAR

5.1. Basralı Alanlar

a) Orman amenajman planlarında basralı alan olarak ayrılmış sahalar bal ormanı vasfındadır. Ancak, mevcut basralı alan olarak ayrılmış sahalar daha küçük parçalar halinde bal ormanı ilan edilir ve arıcılık faaliyetlerine izin verilir.

b) Bu alanlardaki ormancılık faaliyetleri; kesim, bakım, aralama, gençleştirme vb. arıcılık çalışmaları ile uyumlu olmalı arıcılık çalışmaları dikkate alınarak yapılmalıdır. Ormancılık

faaliyetleri sırasında basralı ağaçlar korunmalıdır. Ayrıca amenejman heyetlerinin arazi çalışmalarında bölgeyi bilen arıcılardan teknik destek alınmalıdır.

c) Sahadaki bakım çalışmaları, Amenajman planları çerçevesinde ve Silvikültürel Uygulamaların Teknik Esaslarına İlişkin Tebliğ kapsamında arıcılık için önemli olan alt floraya zarar vermeden yapılır. Kesim ve bakım çalışmaları, basra böceğinin *Marchalina hellenica* faaliyetinin azaldığı aylarda, Kasım-Mart yapılır.

BÖLÜM 6 İZOLE BÖLGE ARICILIK İZOLE ALANLARININ BELİRLENMESİ

6.1. İzole Alanlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 30/11/2011 tarih ve 28128 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Arıcılık Yönetmeliği kapsamında belirlenir ve değerlendirilir.

6.2. İzole Alan İlanı ve Faydalanma

İzole Alana tekabül eden orman sahaları "Özel Nitelikli Bal Ormanı" olarak kabul edilir ve bal üretim ve diğer arıcılık faaliyetleri amacıyla diğer arıcılar tarafından kullanılamaz.

6.3. İzole Alanlarda Tesis Yapılması

İzole alanlarda izin alınmadan hiçbir yapı ve tesise müsaade edilmez.

BÖLÜM 7 BEDELLER

7.1. Alınacak Bedeller

Orman Genel Müdürlüğü uhdesindeki bal ormanlarında ve diğer ormanlık alanlarda, arıların konaklaması için sabit ve gezgin arıcılardan herhangi bir bedel alınmaz.

BÖLÜM 8 KISITLAMALAR

8. 1.Kısıtlar

- a) Bal Ormanları için belirlenen temel ilke ve kriterlerin haricinde hiçbir yapı ve tesis yapılamaz.
- b) Trafik yoğun olduğu bölgelerde devlet kara yollarından en az 200 metre uzaklıkta olmalıdır.
- c) İnsan ve hayvan hareketlerinden uzakta olmalıdır.
- ç) İdare özellikle yangın sezonunda havanın kritik olduğu dönemlerde (Valilik Kararı) yangın anında veya herhangi bir olağan üstü durumda her türlü arıcılık faaliyetini durdurma hakkına sahiptir. Konaklama yapılan Bal Ormanında mevcut durum konaklamaya elverişli hale gelene kadar herhangi bir hak talebinde bulunulamaz.
- d) Bal ormanlarında yapılaşmaya izin verilmez.

- e) Arıcı konakladığı alanda, konaklama süresince yangın söndürme ekipmanı ve ilk yardım çantası bulundurulmalıdır.
- f) Ormanlardan faydalanmak isteyen arıcılardan taahhütname (Ek-2) alınarak konaklamasına izin verilir.
- g) Devlet Ormanlarına ve orman sayılan alanlara konulan arı kovanları için; kovan sahiplerinden ormanlara zarar verilmeyeceğine, idarenin şartlarına uyulacağına dair taahhüt (Ek-2) alınır. Taahhütname hükümlerine uymayanlar iki yıl süreyle bal ormanlarından yararlandırılmazlar. Bu durumdaki arıcılar GTHB ve TAB' ne bildirilir.
- h) Arılıklardaki su kaynaklarının yerlerinin tespiti, planlanması ve projelendirilmesi Orman İdaresi tarafından yapılır. Ancak fiili olarak uygulanması konaklayan arıcı veya Arıcı Birlikleri tarafından gerçekleştirilir.
- ı) Arıcılar arılıklardaki tuvalet, temizlik ve çöp sorunlarını seyyar ünitelerle kendileri temin etmek ve sahayı temiz bırakmak zorundadırlar.
- i) Olası orman yangınında müdahaleyi geciktirmemesi ve diğer ormancılık faaliyetlerini engellemesi açısından, arılıklar ormancılık faaliyetlerinde kullanılan ulaşım yolları ve kenarlarına konuşlandırılmaz.

BÖLÜM 9 GENEL HÜKÜMLER

9. 1. Genel Hükümler

- a) Bal Ormanlarında arıcıların konaklaması, doğal dokunun tahrip edilmemesi ve çevre güvenliğinin sağlanması ile yangın ve diğer zararlıların önlenmesine yönelik her türlü tedbir idarece alınır veya aldırılır.
- b) Arıcıların arı konaklama alanlarının temizliğine özen göstermesi ve arı konaklama yerlerinden ayrılırken geride çöp bırakmamaları zorunludur.
- c) Arıcılıkla alakalı ekoturizm faaliyet alanlarının, uyarıcı işaret ve levhalarla bilgilendirilmesi faaliyet sahibi tarafından yapılır.
- d) Arıcılarla iletişimin sağlanması amacıyla, arıcının iletişim bilgilerinin bulunduğu tanıtıcı levhalar, ilgili arıcı tarafından arılıklar içerisine görülebilecek şekilde yerleştirilir.
- c) Bu tebliğin uygulanması esnasında olabilecek usulsüzlükler durumunda 6831 Sayılı Orman Kanununun cezai hükümleri uygulanır.
- ç) Gerek doğal bal ormanlarında gerekse yeni yapılacak bal ormanlarındaki tüm zararlılarla mücadelede kimyasal mücadele yöntemleri kullanılamaz.
- d) Orman alanlarında konaklayan arıcıların ayı ve benzeri zararlılardan korunması için gerekli tedbirler konaklayan arıcılar tarafından alınır.

BÖLÜM 10 YÜRÜRLÜK

10. 1.Yürürlük Tarihi

Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

10.2.Yürütme

Bu Tebliğ hükümlerini Orman Genel Müdürü yürütür.

BÖLÜM 11
EKLER

Ek:1

T.C.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI

Orman Genel Müdürlüğü

ORMAN ALANLARINDA KONAKLAMA İZİN RAPORU

- 1-Bölge Müdürlüğü :
- 2-İşletme Müdürlüğü :
- 3-İşletme Şefliği :
- 4-Seri ve Bölüm No :
- 5-Talep edilen sahanın :
- a) En yakın yerleşim birimine mesafesi:
- b) Orman Kadastrosu Durumu :
- (Krokide Kovanların konulacağı yer işaretlenecek)
- c) Kovanların konulacağı yerin meşcere tipi :
- (Yangın görmüş ormanlarla gençleştirilmeye ayrılmış veya ağaçlandırılmış sahalarda konaklama izni verilmez.)
- 6-Talepte bulunan kişinin
- a) Adı soyadı :
- b) T.C.Kimlik no:
- c) Daimi İkametgahı :
- d) Arıcılık Belgesi (Gezici veya Mahalli) :
- e) Arı Nakli ve Sağlık Belgesi :
- g) Müracaat Belgesi :
- 7-Talep Edilen Süre :
- 8-Alınacak Bedel : Bedel alınmayacaktır.

İşbu rapor tarafımdan tanzim edilmiştir.

Eki: 1-Basit Kroki (İzin raporunun 3,4,5 inci

Madde bilgilerini içerir)

2-Nüfus cüzdanı fotokopisi

Orman İşletme Şefi

/ /20..

UYGUNDUR

/ /20..

İşletme Müdürü

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

ORMAN ALANLARINDA KONAKLAYACAK
ARICILARDAN ALINACAK TAAHHÜTNAME

Gezginci arıcı olarak kovanlarımı izin verilen konaklama yerine/yerlerine koyacağımı, konaklama mevsimi boyunca, konakladığım yerde orman yangınlarına sebebiyet vermem durumunda kanuni zararların tarafımdan karşılanacağını, ormanda ateş yakmayacağımı, yangına dolaylı olarak yol açabilecek madde atmayacağımı, anız ve bitki örtüsünün yakılmasına sebebiyet vermeyeceğimi, herhangi bir yangına karşı kullanılmak üzere konaklama yerinde en az 100 lt. su ve orman yangınlarını önleyici tedbir olarak metal çöp kutusu bulunduracağımı, konakladığım yerde orman örtüsüne zarar vermeyeceğimi, çadır ve sökülüp takılabilir baraka dışında tesis veya bina yapmayacağımı ve konaklamam sona erdiğinde arı kovanlarımla birlikte çadır ve sökülüp takılabilir barakamı kaldıracığımı, teknik arıcılık yetiştiriciliğinde kullanılan körük kullanımında dikkatli olacağımı, arıcı iletişim bilgilerimin bulunduğu tanıtıcı levhayı görülebilir yere koyacağımı, konaklama sırasında meydana gelebilecek yabani hayvan ve doğal afetlerden kaynaklı zararlarım için Orman İdaresinden herhangi bir talepte bulunmayacağımı, orman suçu işlediğim takdirde bir daha aynı yerde ve muhitte, gerek şahsen ve gerek oralarda geçici kovan bulunduranlarla ortaklık kurmak sureti ile arı konaklama talebinde bulunmayacağımı, taahhüde uymadığım takdirde iki yıl süre ile orman alanlarında konaklama izni alamayacağımı kabul ve taahhüt ederim.

Tarih .../...../.....

İmza

Adı ve Soyadı

T. C. Kimlik No:

ADRESİ:

BAL ORMANI PROJESİ (Dizpozisyon örneği)

1. GİRİŞ

1.1 Arı ve Orman İlişkisi

Bu bölümde arı ürünleri olan bal, balmumu, polen, arısütü, arı zehri, propolis gibi gıda ve farmakolojik değerlere değinilecek. Ayrıca arıların bitkilerdeki tozlaşmayı gerçekleştirerek ürünün nicelik ve nitelik yönünden artıları belirtilecek. Örneğin tabiattaki tozlaşmanın %85'nin arılar tarafından gerçekleştirildiği; bu nedenle ormanlar ve arılar arasında karşılıklı bir yararın olduğu, dünyada en önemli tozlayıcı böcek olan arılar, tozlaşmayı sağlayarak toprağı koruyan otsu ve odunsu bitkilerin yayılmasında önemli roller üstlendiği, bitkilerin yayılmasıyla da erozyonun önlendiği belirtilecek.

1.2 Projenin Gayesi ve Kapsamı

Bu proje ile sorunun ne olduğu ve bu sorunun nasıl çözüleceği ayrıca bu projenin oluşturduğu diğer hizmetler belirtilecektir.

2. PROJE SAHALARININ GENEL TANITIMI

2.1 Proje Sahalarının Yeri

2.2 Proje Sahaları ile ilgili Genel Bilgiler

2.3 Topografik Yapı ve Erozyon Durumu

2.4 Bölgenin Genel İklim Özellikleri

2.5 Amenajman Planına Göre Proje Sahalarının Şimdiki Durum

2.6 Saha Evresindeki Zararlı Baskısı ve Sosyal Baskı

3.UYGULAMA ÖNCESİ YAPILAN İŞLER

3.1 Sahanın Sınırlarının Çizilmesi

3.2 Toprak Yapısının Belirlenmesi

Örnek alma işlemi ile toprak analiz sonuçları belirtilecektir. Toprak analizinde; toprak derinliği, pH durumu, fosfor (P₂O₅) ve potasyum (K) değerleri yer alacaktır.

3.3 Proje Sahasında Yetiştirme Ortamı Koşullarına Uygun Ağaç ve Orman Altı Bitki Türlerinin Belirlenmesi

Ballı bitkilerin bal verimini tespit etmek için bal potansiyeli listesi hazırlanmıştır. Dünyanın birçok ülkesinde bu liste kullanılmaktadır. En düşük kapasitede bal verimi 1. sınıf ile en yüksek bal kapasitesi de 6.sınıf ile değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede bal verimine etki eden su, toprak, ısı gibi değerlerin en üst düzeyde olduğu kabul edilerek bir hektar alanda kapama olarak aynı ballı bitki var kabul edilir ve bu alanın toplam nektar verimi değerlendirmeye alınır.

5-25 kg/ha. Olan bitkiler 1. sınıf bal potansiyelli,

26-50 kg/ha. Olan bitkiler 2. sınıf bal potansiyelli,

51-100 kg/ha olan bitkiler 3. sınıf bal potansiyelli,

101-200 kg/ha olan bitkiler 4. sınıf bal potansiyelli,

201-500 kg/ha olan bitkiler 5. sınıf bal potansiyelli

501 ve yukarısı kg/ ha olan bitkiler 6. sınıf bal potansiyelli bitkilerdir.

Ağaçlandırmada kullanılacak Ağaç türleri ve orman altı bitki örtüsünün özellikleri belirtilecektir.

3.4 Her Bölmenin Ağaçlandırma Projesinin Çizimi

4. DİKİM ZAMANI VE DİKİM TEKNİKLERİ

4.1 Dikim Zamanı

4.2 Dikim Tekniği

4.3 Türlere Verilecek Aralık-Mesafeler

Türler arasındaki mesafeyi teknik eleman yetiştirme muhiti özelliklerini de dikkate alarak tespit edecektir. Bal ormanı kurulmasında önemli olan türleri iyi bir tepe çatısı oluşturmasıdır. İleride tepe çapları birbirini rahatsız etmeyecek şekilde belirlenmelidir.

5. BAKIM

5.1 Dikimden Sonraki Bakım Çalışmaları

5.2 Tamamlama Dikimleri

5.3 Ağaçlandırma Sahasının Genel Bakımı

5.4 Koruma İşleri

6. YATIRIM GİDERLERİ

6.1 Mevcut İmkanlar

6.2 İhtiyaçlar ve Yatırım Giderleri

7. PROJENİN BEKLENEN FAYDALARI VE KATMA DEĞERİ

8. PROJE EKİBİ

.....**BAL ORMANI PROJESİ ONAY SAYFASI**

DÜZENLEYENLER

..../..../20..	..../..../20..	..../..../20..
Adı Soyadı	Adı Soyadı	Adı Soyadı
İşletme Müdür Yardımcısı	İşletme Şefi/Ağaçl. ve Toprak Muhafaza Şefi	Etüt Proje Mühendisi

UYGUNDUR

..../..../20..
İşletme Müdürü

TETKİK EDİLDİ

..../..../20..	..../..../20..	..../..../20..
Adı Soyadı	Adı Soyadı	Adı Soyadı
Ağaçlandırma/ Ağaçlandırma ve Silvikültür Şube Müdürü	Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Şube Müdürü	Etüt Proje Başmühendisi

ONAY

..../..../20..
Bölge Müdürü

Not:

1-Bal Ormanı'nın kurulacağı Orman Bölge Müdürlüğünde Etüt Proje Başmühendisliği bulunmuyorsa Etüt Proje Başmühendisinin ve Etüt Proje Mühendisinin imzaları onay sayfasından çıkarılacak.

2- Bal Ormanı'nın kurulacağı Orman İşletme Müdürlüğünde Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefliği bulunmuyorsa düzenleyenler kısmında İşletme Şefinin imzası olacak.